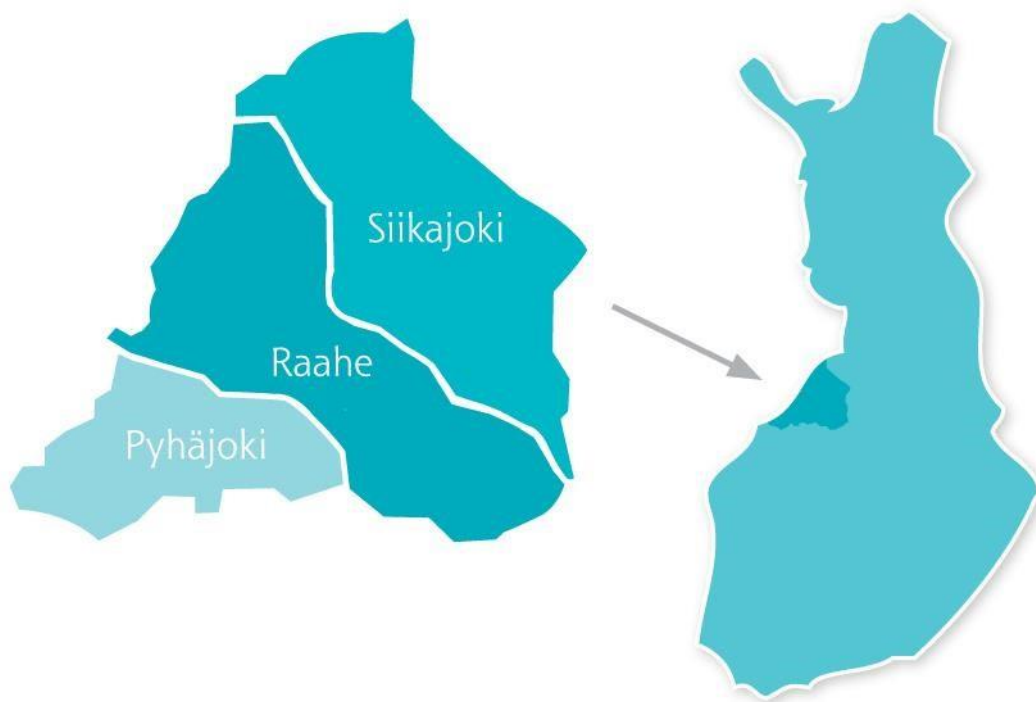

RAAHEN SEUTUKUNNAN KOTOUTTAMISOHJELMA 2017- 2020

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä 21.5.2019, yhtymähallitus §

Raahen kaupunginvaltuusto xx.xx.xxxx §

Siikajoen kunnanvaltuusto xx.xx.xxx §

Pyhäjoen kunnanvaltuusto xx.xx.xxxx §

Raahen seutukunnan kotouttamisohjelman päivittäminen

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä on päivittänyt jäsenkuntien yhteisesti hyväksymän kotouttamisohjelman. Päivitystyö on tehty viranhaltijatyönä aikuissosiaalityön toimesta yhteistyönä kuntien kanssa. Päivitetty kotouttamisohjelma korvaa 30.10.2013 hyväksytyt kotouttamisohjelman.

1. Lähtökohdat

Maahanmuuttajien määrä Suomessa alkoi kasvaa 2000-luvulle tultaessa, ja parin viime vuoden aikana Suomeen on muuttanut 25 000-29 000 maahanmuuttajaa vuosittain. Tällä hetkellä ulkomaalaisten osuus väestöstä on noin 4,4 %. (Väestöliitto 2017.) Suurin syy Suomeen muuttoon ovat perhesyyt, mutta työperäinen maahanmuutto on kasvussa. Kotouttamiseen liittyvää lainsäädäntöä on vuonna 2015 uudistettu vastaamaan nykyisen muuttuvan toimintaympäristön tarpeita. Erilaiset suurhankkeet, kansainvälistyminen ja ihmisten vapaa liikkuvuus aiheuttavat muutospaineita niin elinkeinoelämään, yhteiskunnan palvelurakenteisiin kuin asenteisiin.

Raahen seudulla kotouttamisohjelman tärkeimmäksi tavoitteeksi on aiheeseen liittyvissä keskusteluissa noussut maahanmuuttajuuden, maahanmuuttaja- ja pakolaistyön tietoisuuden kasvattaminen koko seutukunnan alueella. Osassa seutukunnan kunnissa maahanmuuttajatyö on vielä uutta ja opittavaa on paljon, osassa kunnista työtä on tehty pitempään. Tulevaisuuden haasteena on, miten työtä tehdään tuloksellisesti ja vastuullisesti yhdessä, seutukuntana. Tärkeää on nähdä kotoutuminen ja kotouttaminen prosessina, jota luodaan yhteisiä toimintoja kehittämällä ja tiiviillä yhteistyöllä ja tietoisuudella maahanmuuttajatyön kokonaiskentästä.

Seutukunnallista on laadittu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, ikäsuunnitelma ja päihde- ja mielenterveysstrategia, joita sovelletaan myös maahanmuuttajiin (www.ras.fi). Keskeisessä asemassa ovat myös valtakunnalliset ja alueelliset maahanmuuttoon liittyvät strategiat sekä kuntien ja Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän strategiat, joiden tulee toimia taustana kotouttamistyölle. Kotouttamisohjelmassa on tarkoitus koota maahanmuuttajien palvelut samaan asiakirjaan ja tarkastella niitä erityisesti strategisesta näkökulmasta. Asiakirjojen laadinnassa on pyritty välttämään päällekkäisyyksiä.

1.1. Käsitteiden määrittely

Maahanmuuttaja on yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.

Ulkomaalainen on Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Siirtolainen on henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.

Siirtotyöntekijä hakeutuu toiseen maahan hankkiakseen elantonsa, mutta ei asetu maahan pysyvästi.

Pakolainen on henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta.

Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää oleskeluoikeutta ja suojaa vieraasta maasta. Turvapaikanhakijan pakolaisuus todetaan vasta hakemukseen annetulla päätöksellä.

Kiintiöpakolainen on henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa.

Ulkosuomalainen on Suomen rajojen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen tai syntyperältään suomalainen henkilö, joka pitää itseään suomalaisena.

Paluumuuttaja on ulkosuomalainen, joka on pitemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa takaisin Suomeen (esim. Ruotsin suomalaiset, Viron ja entisen Neuvostoliiton suomalaiset mm. inkeriläiset).

Paluumuuttajana pakolainen on henkilö, joka palaa kotimaahansa, jos olosuhteet kotimaassa ovat muuttuneet siten, että sinne on mahdollisuus palata ja paon syyt ovat poistuneet.

Integroituminen, "kotoutuminen" Integroituminen on prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. He ylläpitävät ja kehittävät omaan kulttuuriinsa ja etnisyyteen liittyviä tärkeitä pitämiään asioita. Integroituminen edellyttää myös sopeutumista sekä vähemmistöltä että valtaväestöltä. Kotoutuminen on maahanmuutto- ja pakolaispoliittisen toimikunnan ehdottama käsite korvaamaan integraatiokäsitettä.

Kotouttamisella tarkoitetaan viranomaisten järjestämiä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja voimavaroja.

Kaksisuuntaisella kotoutumisella tarkoitetaan prosessia, jossa valtaväestö kotoutuu uuteen, monikulttuuriseen Suomeen ja maahanmuuttaja integroituu suomalaiseen yhteiskuntaan. Kaksisuuntainen kotoutuminen edellyttää hyvää vuorovaikutusta eri ryhmien välillä, hyviä etnisiä suhteita ja syrjimättömyyttä.

Kotoutumistuki on kotouttamislain piirissä olevan maahanmuuttajan etuus, joka muodostuu Kelan maksamasta työmarkkinatuesta ja Kelan tarpeen mukaan maksamasta toimeentulotuesta.

Etninen syrjintä on jonkin henkilön tai ryhmän asettamista muita huonompaan asemaan hänen/heidän etnisen taustansa vuoksi.

Rasismi on ideologia, jossa kielteiseksi määritellyt ominaisuudet kohdistetaan tiettyyn "rotuun" tai tiettyyn ryhmään ihmisiä. Rasismi koostuu sarjasta kuvitelmia, joiden mukaan jokin ihmisryhmä on toista ryhmää moraalisesti, älyllisesti ja kulttuurisesti ylivoimaisempi ja jonka ylivoimaiset ominaisuudet periytyvät sukupolvelta toiselle. Rasismi saa erilaisia muotoja eri maissa riippuen historiasta, taloudesta, taustasta, kulttuurista ja muista tekijöistä.

Oleskelulupa on lupa saapua toistuvasti maahan ja oleskella maassa. Myönnetään ulkomaalaiselle muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten.

Vastaanottokeskuksella tarkoitetaan turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusta. Maahantulijat asuvat siellä sen ajan, jonka heidän turvapaikka- ja vastaavan asiansa käsittely kestää. Keskus huolehtii turvapaikanhakijoiden vastaanotosta, majoituksesta, palveluista ja odotusaikaa tukevista toiminnoista.

1.2. Maahanmuuttopolitiikka Suomessa

Kokonaisvastuu maahanmuuttopolitiikan toteuttamisesta sekä ulkomaalais- ja kansalaisuuslain kehittämisestä kuuluu sisäasiainministeriölle. Maahanmuuttopolitiikkaa koskevat linjaukset ja päätökset valmistellaan yhteistyössä muiden maahanmuuttoasioita hoitavien viranomaisten, kuten työministeriön ja ulkoasiainministeriön kanssa. Sisäasiainministeriöllä on ulkomaalaishallinnossa keskeinen asema maahantuloon, maassa oleskeluun, maasta poistamiseen sekä kansainväliseen suojeluun liittyvissä asioissa. Ulkomaalais- ja kansalaisuuslainsäädännön kehittäminen ja näihin liittyvä politiikan valmistelu kuuluu sisäasiainministeriölle.

Sisäasiainministeriön ulkomaalaisosasto vastaa maahanmuuttoa, pakolaisuutta ja turvapaikkaa sekä Suomen kansalaisuutta koskevista asioista. Se tukee poliittista päätöksentekoa huolehtimalla säädösvalmistelusta ja hoitamalla kansainvälisiä suhteita Euroopan unionissa ja kansainvälisissä järjestöissä. Ulkomaalaisosasto osallistuu niihin EU:n komiteoihin ja työryhmiin, joissa valmistellaan ja kehitetään EU:n yhteistä lainsäädäntöä ja politiikkaa maahanmuuttoasioissa.

Ulkomaalaisosaston ohjauksessa toimiva ulkomaalaisvirasto ratkaisee yksittäisten ulkomaalaisten oleskelulupa-asiat ja turvapaikkahakemukset, päättää Suomen kansalaisuuden myöntämisestä sekä ulkomaalaisen käännästämisestä tai karkottamisesta. Lisäksi Ulkomaalaisvirasto kerää tilastotietoa ulkomaalaisista tilastokeskuksen ja väestörekisterikeskuksen ohella.

Sisäasiainhallinnonalalla maahanmuuttoasioita hoitavat myös rajavartiolaitos sekä poliisi. Työministeriön vastuulla ovat maahanmuuttajien yhteiskuntaan kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen, turvapaikanhakijoiden vastaanotto sekä ulkomaisen työvoiman käyttö.

Ulkoasiainministeriö vastaa viisumipolitiikasta. Suomen ulkomaan edustustot myöntävät viisumeita ja vastaanottavat kansalaisuusilmoituksia sekä oleskelulupahakemuksia.

Sisäministeriö on asettanut 13.6.2017 hankkeen hallituksen maahanmuuttopoliittisen ohjelman valmistelemiseksi. Hankkeessa laaditaan ehdotus hallituksen maahanmuuttopoliittiseksi ohjelmaksi. Ohjelma määrittää Suomen maahanmuuttopoliittisia linjauksia kuluvalle hallituskaudelle. Ohjelman tavoitteena on tuoda näkyväksi hallituksen maahanmuuttopoliittikan linja, joka tukee työllisyyttä ja julkistaloutta vahvistavaa, huoltosuhdetta kohentavaa sekä kansainvälistymistä edistävää työperäistä maahanmuuttoa. Ohjelmassa käsitellään Suomen kannalta keskeisiä maahanmuuton alueita. Maahanmuuttopoliittinen ohjelma täydentää osaltaan jo vahvistettuja Sipilän hallituksen ohjelmia ja linjauksia. Näihin kuuluvat hallitusohjelman lisäksi hallituksen maahanmuuttopoliittiset toimenpiteet, turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma ja valtion kotouttamisohjelma vuosille 2016-2019.

Maahanmuuttopoliittisen ohjelman valmistelussa taustalla on vuonna 2013 valtioneuvoston periaatepäätöksenä hyväksytty maahanmuuton strategia ”Maahanmuuton tulevaisuus 2020”. Nyt valmisteltavassa maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa päivitetään strategiassa laaditut linjaukset nykyiseen toimintaympäristöön. Maahanmuuttoministerityöryhmä seuraa säännöllisesti valmistelun etenemistä ja toimii hankkeen ohjausryhmänä. Ohjelman valmistelusta vastaa sisäministeriön johtama poikkihallinnollinen yhteistyöryhmä, jossa on edustus oikeusministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, ulkoasiainministeriöstä ja ympäristöministeriöstä sekä Maahanmuuttovirastosta, Poliisihallituksesta ja Rajavartiolaitokselta.

1.3. Lainsäädäntö ja sopimukset

Ulkomaalaislaki ja Suomen solmimat kansainväliset sopimukset säätelevät ulkomaalaisten maahantuloa, oleskelu- ja työluvan myöntämistä sekä maasta lähtöä. Tärkeimmät Suomea sitovat sopimukset ovat ihmisoikeuksien julistus, YK:n vuoden 1951 pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus ja sen lisäpöytäkirja vuodelta 1967. Maahanmuuttajalta edellytetään oleskelulupa ja turvapaikanhakijalta rekisteröitymistä turvapaikanhakuprosessiin, jonka hallinnointi kuuluu sisäasiainministeriölle.

Maahanmuuttajien oikeudet suomalaisen yhteiskunnan palveluihin ja etuuksiin määräytyvät myönnetyn oleskeluluvan perusteella. Keskeisiä lakeja oikeuksien kannalta ovat laki kotoutumisen edistämisestä, kotikuntalaki, sekä sosiaali- ja terveydenhuoltolainsäädäntö, erityisesti sosiaalihuoltolaki ja toimeentulotukilaki.

Pakolaiset, turvapaikanhakijat ja jossain määrin myös paluumuuttajat kuuluvat siihen maahanmuuttajaväestöön, joka on edellä mainittujen lakien lisäksi myös erityislainsäädännön ja valtioneuvoston päätösten piirissä. Kunnan jokainen viranomainen vastaa kuitenkin omalla toimialallaan myös heidän palveluistaan.

Kotoutumislain (1386/2010) 32 § mukaisesti kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Tämän lisäksi kotoutumislain luvun 6 mukaisten korvausten maksamisen ehtona kunnille on, että kunta tehnyt kotoutumislain 41 §:ssä tarkoitetun sopimuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) kanssa.

1.4. Laki kotoutumisen edistämisestä

Kotouttamislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. (Kotouttamislaki 1 §.)

Lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassaoleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelulupakortti ulkomaalaislain mukaisesti sekä eräissä muissa tapauksissa. (Kotouttamislaki 2 §.)

Lain keskeisiä elementtejä ovat:

- lain soveltamisala koskee kaikkia maahanmuuttajia, jotka ovat maassa vähintään vuoden
- perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta kaikille Suomeen muuttaville, ohjausta ja neuvontaa tehostetaan
- kotoutumissuunnitelma työttömälle työnhakijalle, toimeentulotuen saajalle ja yksilölliseen palvelutarpeen arvioon perustuen myös muille tarvitseville
- alaikäisen ja perheen suunnitelma
- valtion korvauksen edellytyksenä kunnallinen/seutukunnallinen kotouttamisohjelma ml. suunnitelma kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden sijoittamiseksi
- laskennallisten korvausten porrastus haavoittuvien ryhmien kuntasijoituksia ja kotouttamista tukemaan, hätätapauksena maahan saapuneiden kiintiöpakolaisten korvaus korkein
- kotouttaminen otettava huomioon kunnan talousarviosuunnittelussa
- kotouttamisohjelmalla oltava yhteys kunnan peruspalveluohjelmaan, muihin ohjelmiin ja muuhun strategiseen suunnitteluun
- erilliset suunnitelmat kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta, lasten ja nuorten kotouttamisesta, työvoiman ulkopuolella olevien ja väkivaltaa kohtaavien naisten kotoutumisen edistämisestä sekä hyvien etnisten suhteiden edistämisestä

1.5. Kotouttamisohjelma

Kotoutumislain mukaan tulee laatia valtion kotouttamisohjelma, jossa tarkastellaan maahanmuuttajaväestön tarpeita läpäisyperiaatteella kaikilla politiikan aloilla, etenkin työllisyys-, koulutus-, asumis- sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa. Vuoteen 2019 ulottuvassa ohjelmassa keskeinen tavoite on maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen.

Lisäksi kotouttamisohjelman neljä hallitusohjelmaan perustuvaa tavoitealuetta ovat:

- 1) Tuoda maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä
- 2) Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti
- 3) Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa
- 4) Kannustetaan avointa keskustelua maahanmuuttopolitiikasta, eikä rasismia sallita.

Kunnan tai yhteispalvelualueen kotouttamisohjelma on paikallistason viranomaisten ja muiden kotouttamiseen osallistuvien tahojen suunnitelma kotouttamisen tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista ja yhteistyöstä sekä etnisen yhdenvertaisuuden ja hyvien etnisten suhteiden edistämisestä. Kotouttamisohjelman laatii kunta yhteistyössä viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

Lakiin on sisällytetty luettelo toimenpiteistä ja palveluista, jotka on otettava huomioon sekä kotouttamisohjelmissa että kotoutumissuunnitelmissa. Työ- ja elinkeinotoimisto ja kunta voivat järjestää kotoutumista edistävinä ja tukevinä toimenpiteinä ja palveluina:

- 1) ohjausta, neuvontaa ja tiedottamista
- 2) perehdyttämistä yhteiskuntaan ja sen toimintaan
- 3) suomen tai ruotsin kielen opetusta
- 4) työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen ja työmarkkinatoimenpiteisiin rinnastettavia toimenpiteitä
- 5) luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä perusopetusta täydentävää opetusta
- 6) tulkkausta
- 7) tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä toimenpiteitä ja palveluja
- 8) alaikäisten maahanmuuttajien erityistarpeiden vaatimia toimenpiteitä ja palveluja
- 9) erityistä tukea tarvitseville ryhmille järjestettäviä toimenpiteitä ja palveluja
- 10) muita toimenpiteitä ja palveluja, jotka kannustavat maahanmuuttajaa omatoimisesti hankkimaan yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Edellä tarkoitettujen toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisessä otetaan huomioon lapsen etu.

Kotoutumislaisissa vahvistetaan aikuisen maahanmuuttajan oikeutta saada luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Lain mukaan työ- ja elinkeinotoimisto vastaa luku- ja kirjoitustaidon opetuksen ja perusopetuksen järjestämisestä työnhakijaksi rekisteröidylle maahanmuuttajalle. Työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetuksesta vastaa edelleen kunta.

1.6. Kustannusten korvaaminen kunnalle

Jos kunta on laatinut maahanmuuttajien kotouttamisohjelman ja tehnyt sopimuksen pakolaisten vastaanotosta paikallisen ELY-keskuksen kanssa, korvaa ELY pakolaisten vastaanotosta aiheutuneet kustannukset kunnalle valtioneuvoston päätöksen mukaisesti.

Pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia korvataan kunnille osittain täysimääräisesti kustannusperusteella ja osittain laskennallisesti. Pakolaisista ja eräistä muista maahanmuuttajista sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen (512/1999) mukaan kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta pakolaisten kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Laskennallinen korvaus yli 7-vuotiaan henkilön osalta on 2300,00 euroa vuodessa ja yhteensä kolmen (3) vuoden ajalta 6900,00 euroa. Enintään 7-vuotiaan henkilön osalta maksetaan 6845,00 euroa vuodessa ja yhteensä kolmen (3) vuoden ajalta 20 535,00 euroa. Kiintiöpakolaisten osalta korvausaika on neljä vuotta. Laskennallinen korvaus myönnetään kunnalle sen vastaanottamien pakolaisten lukumäärän ja asumisajan perusteella. Lisäksi edellytetään, että kunta on laatinut tai sitoutunut laatimaan maahanmuuttajien kotouttamisohjelman.

Laskennallisella korvauksella katetaan lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi kunnalle korvataan erikseen kustannusperusteisesti:

- 1) toimeentulotuen maksamisesta aiheutuneet kustannukset
- 2) korvaus paluumuuttoavustuksesta
- 3) alaikäisenä ilman huoltajaa Suomeen saapuneen henkilön sijoittamisesta perheryhmäkotiin sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuvat kustannukset enintään siihen saakka kunnes alaikäinen täyttää 18 vuotta
- 4) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle aiheutuvat huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan, enintään kymmeneltä vuodelta
- 5) erityisistä syistä muut kunnalle aiheutuneet kustannukset enintään kymmeneltä vuodelta
- 6) kunnan järjestämän tulkkipalvelun kustannukset

- 7) korvaus alkukartoituksen järjestämisestä
- 8) entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvat kustannukset (toimeentulotuki 6 kuukauden ajalta, sekä erityiskustannukset enintään 5 vuoden ajalta)
- 9) sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvat kustannukset koko siltä ajalta, jonka nämä henkilöt asuvat Suomessa sekä
- 10) ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvat kustannukset

Edellä mainittujen korvausten lisäksi ELY-keskus maksaa kunnalle 700 euron korvauksen jokaisesta kunnan tekemästä alkukartoituksesta, joka on ko. henkilölle ensimmäinen.

2. Raahen seutukunta

Raahen seutukuntaan kuuluvat Raahen kaupungin lisäksi Pyhäjoen ja Siikajoen kunnat.

Pyhäjoki

Ruotsin kuningas Juhana III perusti Pyhäjoen hallintopitäjän 1573. Suurpitäjä ulottui rannikolta Pyhäjärvelle. Nykyiset rajansa Pyhäjoen kunta sai vuonna 1895, kun Merijärven seurakunta itsenäistyi. Kuntana Pyhäjoki aloitti toimintansa vuonna 1865, samana vuonna annetun maalaiskuntien kunnallishallintoa koskevan asetuksen nojalla.

Raahe

Tietotaidon Raahe, kreivi Pehr Brahen vuonna 1649 perustama Brahestad, on perinteikäs satama-, koulu- ja teollisuuskaupunki Perämeren rannalla, valtatie 8:n varrella, 75 kilometriä Oulusta etelään. Vuoden 2003 alussa Raahen kaupunki ja Pattijoen kunta lakkautettiin ja tilalle perustettiin uusi Raahen kaupunki. Vihannin kunta liittyi Raaheen 1.1.2013.

Siikajoki

Nykyinen Siikajoen kunta koostuu kolmesta aikaisemmasta kunnasta: Paavolan ja Revonlahden kunnista, jotka yhdistettiin valtion pakkopäätöksellä 1973 Ruukin kunnaksi, ja 1868 perustetusta Siikajoen kunnasta. Ruukin ja Siikajoen kunnat lakkautettiin ja niiden tilalle perustettiin uusi Siikajoen kunta 1. tammikuuta 2007.

TAULUKKO1. Asukasmäärät ja muut kansalaisuudet kunnittain. Lähde: Tilastokeskus.

Kunta	Asukasluku 31.12.2017	Muut kuin Suomen kansalaiset v. 2017	Muut kuin Suomen kansalaiset v.2015
Pyhäjoki	3 189	38	22
Raahe	25 001	475	453
Siikajoki	5 343	59	71
Oulu	201 810	5 852	5 162
Koko maa	5 513 130	248 091	230 467

Vuoden 2011 alusta alkaen Raahen seutukunnan kuntien sosiaali- ja terveystalvetut on tuotettu Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä. Maahanmuuttajapalvelut sijoittuvat aikuissosiaalityön tulosityksikköön.

2.1. Työperäinen maahanmuutto

Työvoiman maahanmuuttoa kehitetään ottamalla huomioon Suomen työvoiman tarve ja väestökehitys sekä työvoiman lähtömaiden tilanne. Lähtökohtana on kohdennettu, vastuullinen ja eettisiä periaatteita noudattava rekrytointi, jonka tavoitteena on turvata työvoiman saanti ulkomailta silloin, kun työvoimaa ei kotimaasta eikä Euroopan sisämarkkinoilta löydy.

(http://www.intermin.fi/fi/maahanmuutto/tyovoiman_maahanmuutto.)

Työperäisestä maahanmuutosta ei ole saatavilla alueellista tilastointia. Alueen toimijoilta saadun tiedon mukaan työperäinen maahanmuutto on kuitenkin alueella kasvussa. Valtakunnallisesti vuonna 2016 myönnettiin 5 770 oleskelulupaa työnteon perusteella. Vuoteen 2015 verrattuna myönnettyjen oleskelulupien kokonaisluku kasvoi 334 kappaleella. Työlupien saajista suurin yksittäinen kansalaisuusryhmä 2016 olivat ukrainalaiset.

Pyhäjoelle suunnitteilla olevan ydinvoimalan rakentamisen aikana alueella tulee työskentelemään suuria määriä ulkomaalaisia työntekijöitä. Hanhikivi-jatkoyhteyshanke käynnistyi 2015 ja päättyi 30.6.2018. Hankkeen pääasiallinen toiminta liittyi ulkomaisen työvoiman kysymyksiin ja siihen liittyvien viranomaispalvelujen tarkasteluun ja organisoitumiseen mm. Hanhikivelle suunnitellun palvelu / koulutuskeskuksen toimintaympäristössä.

2.2. Kansainväliset opiskelijat

Koulutuskeskus Brahessa opiskelee maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. He ovat joko tutkintoon tähtäävissä opinnoissa tai ammatilliseen koulutukseen valmistavassa Valma - koulutuksessa.

2.3. Pakolaisten vastaanotto

Pakolainen voi muuttaa kuntaan

- a) Kunnan ja ELY-keskuksen välisen sopimuksen mukaisen pakolaiskiintiön puitteissa (kunnan laatima sopimus pakolaisten vastaanotosta), jolloin ELY-keskus osoittaa pakolaiselle kuntapaikan
- b) kiintiöpakolaisena (UNHCR:n pakolaisleireiltä valitsevat kiintiöpakolaiset)
- c) omaehtoisesti (vastaanottokeskus maksaa takuuvuokran, tukee muutossa kuntaan)
- d) itsenäisesti (oleskeluluvan saatuaan muuttaa itsenäisesti valitsemaansa kuntaan)
- e) perheenyhdistämisen kautta

Raahen kaupunki on vastaanottanut pakolaisia vuodesta 1992 alkaen ja Siikajoen kunta vuodesta 1997 alkaen. Tällä hetkellä seutukuntaan, Raahen ja Siikajoelle, muuttaa itsenäisesti ja omaehtoisesti pakolaistaustaisia henkilöitä, eikä vuosittain vastaanotettavista pakolaismääristä ole alueella sovittu. Pyhäjoella ei ole ollut sopimusta pakolaisten vastaanotosta, eikä kuntaan ole sijoittunut omaehtoisesti tai itsenäisesti muuttaneita pakolaistaustaisia henkilöitä.

Raahen kaupunki on tehnyt sopimuksen pakolaisten vastaanotosta vuonna 2004, jolloin pakolaisia on vastaanotettu 10-20 henkilöä vuodessa. Siikajoki on tehnyt sopimuksen pakolaisten vastaanotosta vuonna 2014. Sopimuksen mukaisesti kunta on vastaanottanut 25 uutta kiintiöpakolaista lisäksi myönteisen oleskeluluvan saaneita pakolaisia, jotka tulevat Ruukin vastaanottokeskuksesta. Kunnille pakolaisten sopimuksen mukainen vastaanotto on edelleen vapaaehtoista.

Käytännössä pakolaiset ovat alkaneet muuttaa Raahen lähinnä omaehtoisesti ja itsenäisesti. Muuton jälkeen ELY-keskus lähettää kuntaan kuntaanosoitusasiakirjat. Varsinaista kuntaanosoittamista ei siis kuitenkaan tällä hetkellä ole.

2.4. Perhesiteiden perusteella maahantulleet

Henkilö, joka haluaa tulla Suomeen asumaan yhdessä täällä maassa jo olevan perheenjäsenen kanssa, tarvitsee oleskeluluvan. Lupa voidaan myöntää perhesiteen perusteella. Suomessa asuvaa perheenjäsentä, jonka kanssa perhe-elämää on tarkoitus viettää, kutsutaan perheenkokoajaksi.

Perheenjäsenten piiri on laissa määritelty. Riippuen perheenkokoajan taustasta ja oleskeluluvasta, perheenjäseniltä voidaan vaatia toimeentuloa niin, etteivät he rasita Suomen sosiaaliturvaa. Pakolaistaustaisten henkilöiden ollessa kyseessä toimeentuloedellytystä ei ole.

Perhesiteiden perusteella maahantulleita ei ole alueellisesti tilastoitu. Tässä esitetyt tiedot perustuvat sosiaalipalveluiden piirissä oleviin, lähinnä pakolaistaustaisiin asiakkuuksiin.

Vuonna 2015 Raahen vastaanotettiin 6 perhesiteen kautta oleskeluluvan saanutta, vuonna 2017 yksi henkilö. Kaikissa tapauksissa perheenkokoaja oli pakolaistaustainen henkilö. Perhesiteen perusteella maahantulleet tulevat asumaan kuntaan suoraan kotimaastaan. Heidän kohdallaan erityisen tärkeää alkuvaiheessa on terveydenhuollon kanssa tehtävä yhteistyö. Terveydenhuolto järjestää terveystarkastukset mahdollisimman pian maahantulon jälkeen. Terveystarkastusten jälkeen maahanmuuttajat ohjataan kouluihin, kursseille, päiväkoteihin ym. normaalipalveluihin.

2.5. Paluumuuttajat

Raahen seutukunnan kunnista paluumuuttajia entisen Neuvostoliiton alueelta on muuttanut ainoastaan Raahen. Useimmat paluumuuttajat ovat suorittaneet paluumuuttovalmennuksen, joten heidän voi lähtökohtaisesti olettaa hallitsevan suomen kielen niin, että normaali asiointi sujuu suomen kielellä. Inkerinsuomalaisen paluumuutto on päättynyt. Viimeinen mahdollisuus jättää oleskelulupahakemus paluumuuton perusteella on ollut 30.6.2016.

Paluumuuttajat ovat varanneet yleensä ajan sosiaalitoimistosta, jossa heidän alkuvaiheen neuvonta ja ohjaus on tapahtunut. Paluumuuttajat ovat päässeet kunnan palveluiden piiriin, kun heillä on ollut asunto ja kotikunta kunnassa. Paluumuuttajilla on oikeus sosiaaliturvaan.

3. Strategiset lähtökohdat kotouttamistyölle

Kotouttamisohjelmaa laadittaessa on pidetty tärkeänä sen sitomista kuntien strategioihin, toiminta-ajatuksiin ja muihin suunnitelmiin. Kotouttamistyön tulisi olla yksi kuntien toiminta-alueista, joka toimii linjassa muun toiminnan kanssa, ja jolle on asetettu selkeät tavoitteet ja päämäärät. Väestön ikäluokkien pienenemisen myötä Suomessa ja myös Raahen seutukunnassa maahanmuuttajien merkitys elinkeinoelämässä ja työvoimana tulee lisääntymään. Tämä vaatii kuntapäätäjiltä maahanmuuttajanäkökulman huomioimista strategiatyössä ja tietoisuutta maahanmuuttajaväestön tarpeista.

Seuraavaksi esitellään seutukunnan kuntien strategisia linjauksia, ja luodaan kotouttamistyölle oma positio kuntapolitiikkaan.

3.1. Pohjois-Pohjanmaan maahanmuuttostrategia 2020

Pohjois-Pohjanmaalle on valmistunut maahanmuuttostrategia marraskuussa 2010. Strategiassa varaudutaan tulevaisuudessa kasvavaan maahanmuuttoon niin työperäisen kuin muunkin maahanmuuton osalta, kootaan yhteen maahanmuuttoa koskevat näkemykset ja

linjataan toimenpiteitä tuleville vuosille huomioiden maassa jo oleva maahanmuuttajaväestö.

Maahanmuuttostrategiaa on laadittu työpajatyöskentelynä. Työpajoihin ovat osallistuneet kaikki alueen merkittävät työperäisen maahanmuuton parissa toimivat organisaatiot, maahanmuuttajia sekä joukko alueen yrityksiä.

Pohjois-Pohjanmaan maahanmuutto - VISIO 2020 on seuraava:

Pohjois-Pohjanmaa on Suomen moniarvoisin ja vetovoimaisin maakunta, jossa kulttuurienvälisyys on arkea. Maakunnan yhteisöt toimivat tavoitteellisesti siten, että työnantajilla on joustava työvoiman saatavuus, joka osaltaan vahvistaa maakunnan kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla. Pohjois-Pohjanmaalla kaikista lähtökohdista tulleilla ihmisillä ja perheillä on hyvä elää, tehdä työtä, yrittää, opiskella ja asua.

Vision saavuttamiseksi on määritelty kolme strategista painopistettä eli toimintalinjaa, joiden alle edelleen alatavoitteet ja toimenpiteet:

1. Kansainvälistyminen ja monimuotoisuuden tukeminen
2. Yrittäjyyden tukeminen ja ulkomaalaisen työvoiman rekrytointi
3. Kotouttamispalvelujen kehittäminen ja maakunnallisen yhteistyön ja verkostojen kehittäminen

Raahen seutukunnan kotouttamisohjelma -työskentelyn tärkein painopiste on kohta 3; kotouttamispalvelujen kehittäminen ja maakunnallisen yhteistyön ja verkostojen kehittäminen. Kun kokonaiskuva seutukunnan kuntien kotouttamispalveluista ja niiden kehittämistarpeista on saavutettu, voidaan yhteistyötä mm. yrittäjien ja oppilaitosten kanssa lisätä ja syventää.

3.2 Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueellinen pakolaisten kuntiin osoittamisen strategia

Pohjois-Pohjanmaalla toimii kaksi vastaanottokeskusta. Ruukin vastaanottokeskus toimii Siikajoen kunnassa. Oulun vastaanottokeskus toimii sekä Oulussa että Pudasjärvellä. Oulu on vastaanottanut myös kiintiöpakolaisia.

Valtakunnallisesti on todettu, että kuntapaikkoja ei ole riittävästi ja moni oleskeluluvan saanut turvapaikanhakija hakeutuukin vastaanottokeskuksesta asumaan kuntaan itsenäisesti. Kuntapaikkojen saamiseksi pakolaisten kuntiin osoittamisen strategiassa on seuraavat linjaukset:

- maahanmuuttomyönteisen ilmapiirin kehittymisen edistäminen
- kuntiin sijoittamisen kehittäminen joustavaksi ja nopeaksi erityistä tukea tarvitsevien palvelutarpeet huomioiden
- omaehtoisen ja aktiivisen kotoutumisen tukeminen riittävällä informaatiolla Suomesta ja paikallisista/alueellisista yhteisöistä
- moniammatillisen ja asiakkaan subjektiutta korostava yhteistyö saumattomissa palveluketjuissa

Näiden linjausten perusteella on määritelty strategian kriittiset menestystekijät, tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot ja toivottu tulos vuoteen 2015 mennessä. Kokonaisuuksina strategiasta nousee valtakunnallinen ja alueellinen yhteistyö eri tasoilla, asenteiden muuttaminen suunnitelmallisella työllä sekä kotoutujan onnistunut ja nopea kotoutumisprosessi

3.2. Kuntien strategiat

Raahen kaupungin strategian (2017) mukaisesti päämääränä tuleville vuosille;

Pyhäjoki on hallitusti kasvava kansainvälinen kunta, joka tarjoaa monipuoliset elämisen ja yrittämisen mahdollisuudet. Kuntastrategian lähtökohtana on, että kunta on ja tulee tulevaisuudessakin olemaan vetovoimainen, hyvinvoiva ja vastuullinen. Kunnan organisaation toimintaa ohjaavat arvot: vastuullisuus, rohkeus ja avoimuus. Kunnan tehtävänä on hoitaa yhteistyössä asukkaittensa kanssa toimeentuloon, elämisen laatuun, hyvinvointiin ja palveluihin vaikuttavat asiat siten, että Pyhäjoki säilyy haluttuna kotipaikkakuntana kaikenikäisille. Kunnan toiminnassa edistetään kansainvälistymistä tukevia ratkaisuja, kuten kansainvälisyyttä tukeva opinpolku varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle sekä yhteisöllisyyden lisääminen kansainvälisessä ympäristössä.

Siikajoen kunnan tulevaisuuden käsikirjassa visioidaan vuoteen 2030. Tavoitteena on, että Siikajoki olisi muuttovoittokunta, jonka kuntaorganisaatio toimii oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti, sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään laadukkaasti kaikkien kuntalaisten saataville kustannustehokkuus huomioiden, perusopetus, lukio-opetus ja varhaiskasvatustoiminta on laadukasta ja perheitä tukevaa. Lisäksi kuntalaisten omatoimistoa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tuetaan vapaa-ajan virkistys- ja kulttuuripalvelujen avulla, yritys- ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä vahvistetaan ja monipuolistetaan huomioiden teollisuuden työpaikat, alkutuotanto sekä palvelusektori. Myös kunnan liikenneverkot ja yhteydet pidetään kunnan elinvoimaa edistävällä tasolla.

3.3. Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän strategia

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä pyrkii ”kuuntelemaan kuntia, palvelemaan ihmisiä ja elämään ihmisiksi”. Hyvinvointikuntayhtymän tavoitteena on edistää kokonaisvaltaisesti ja ennakoivasti ihmisten terveyttä, toimintakykyä ja omatoimisuutta järjestämällä vaikuttavia sosiaali- ja terveyspalveluja Raahen seudun ja sen ympäristön ihmisille kuntien voimavarat huomioiden. Strategisiksi päämääriksi on määritelty lasten ja nuorten hyvinvointi, hyvinvointia ja terveyttä edistävä avo- ja kotihoitolähtöinen palvelurakenne, saumattomat hyvinvointipalveluprosessit, osaava henkilöstö ja vetovoimainen työyhteisö sekä taloudellisesti kestävä toiminta. Käytännössä pyritään mm. kehittämään ennaltaehkäisevää työtettä kaikissa asiakaskontakteissa, lisäämään palveluiden ja hoidon suunnitelmallisuutta sekä tukemaan kotona asumista mahdollisimman pitkään.

3.4. Kotouttamistyön toiminta-ajatus

Kuntien strategioissa korostuu tavoite väestöpohjan vahvistumisesta. Kunnille tärkeää on kehittää alueensa vetovoimaisuutta ja yritys- ja elinkeinotoimintaa. Maahanmuuton ollessa arkipäivää myös pienimmissä kunnissa on tärkeää strategisesti pohtia myös

maahanmuuttajille tarjottavia palveluja. Kuntien visioiden ja strategioiden pohjalta Raahen seutukunnan kotouttamistyön toiminta-ajatuksena ja tavoitteena on seuraava:

Raahen seutukunnassa kotouttamistyötä tehdään kaksisuuntaisesti kuntien toiminta-ajatusten, strategioiden ja visioiden sekä PohjoisPohjanmaan maahanmuuttostrategian pohjalta ja niihin suuntautuen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Maahanmuuttajat vaikuttavat päätöksenteossa ja ovat itse aktiivisia toimijoita kotouttamisessa ja sen kehittämisessä. Kuntien kaikki työntekijät näkevät maahanmuuttajatyön osana omaa työtään ja toimintaansa, ja kotouttamistyön erityisosajat ovat verkostoituneet.

Maahanmuuttajille tarjotaan kotoutumista edistäviä palveluja, joiden avulla maahanmuuttajat elävät, asuvat, kouluttautuvat, työllistyvät ja viihtyvät alueella. Etniseen suvaitsevaisuuteen ja rasminvastaisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota ja kotouttamistyön resurssointi otetaan huomioon kuntien talousarviotyöskentelyssä.

4. Kotoutumista tukevat palvelut Raahen seutukunnassa

Tähän lukuun on koottu keskeisimmät kotoutumista tukevat palvelut Raahen seutukunnassa.

4.1. Yleinen neuvontavelvollisuus ja tulkin käyttö

Viranomaisilla on yleinen ohjaus- ja neuvontavelvollisuus (hallintolaki 8 §). TE -toimiston, kunnan ja muiden viranomaisten (esim. Migri, työsuojeluviranomaiset, KELA ja verohallinto) on annettava ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä. Näin ollen omaan toimialueeseen liittyen ohjaus ja neuvonta tulee järjestää riippumatta asiakkaan kansalaisuudesta tai äidinkielestä. Peruseriaate näin ollen on, että jokainen viranomainen järjestää palvelunsa niin, että ne ovat myös maahanmuuttajaväestön saatavilla.

Maassaolon alkuvaiheessa tulkkauk- ja käännöspalvelut antavat maahanmuuttajille mahdollisuuden tasavertaiseen asioimiseen ja varmistavat sekä asiakkaan että työntekijän oikeustuvan toteutumisen. Tulkin käyttö on hyvän hallintokäytännön mukaista ja välttämätöntä tilanteissa joissa yhteisen kielen puuttuminen voi johtaa väärinkäsityksiin. Viranomaisten velvollisuudesta huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä säädetään hallintolain 26 §:ssä ja hallintolainkäyttölain 72 §:ssä. Työministeriö on antanut ohjeen maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden kielipalvelujen järjestämisestä ja kustannusten korvaamisesta (O/3/2005 TM).

4.1.1. Tapa toimia

Tulkkipalveluita voidaan hankkia Monetra Tulkkipalvelusta Oulusta. Kunnille korvataan valtion varoista pakolaisten vastaanottona järjestettävän tulkkipalvelun kustannukset silloin kun asiakkaalle tehdään kotoutumissuunnitelma tai sitä tarkistetaan.

4.2. Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

Suomen sosiaaliturvajärjestelmä perustuu maassa asumiseen. Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta kaikilla Suomessa vakinaisesti asuvilla on oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin.

Kun ulkomaalainen muuttaa Suomeen, Kela tekee päätöksen siitä, kuuluuko hän Suomen sosiaaliturvan piiriin eli onko hänellä oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin.

Päätöksen perustana on laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta.

Kelan verkkosivuilta osoitteesta www.kela.fi löytyy tietoa Kelasta, Kelan etuuksista, asioimisesta Kelassa sekä esitteet (mm. Muutto Suomeen tai Suomesta ulkomaille). Kela palvelee verkossa (asiointipalvelu), puhelimessa, toimistoissa ja yhteispalvelupisteissä. Verkkosivujen yhteystiedoista löytyvät valtakunnalliset palvelunumerot, toimistojen tiedot ja aukioloajat.

Raahen seutukunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tuottaa Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä. Alueen terveyskeskukset ja sosiaalitoimistot tarjoavat niin maahanmuuttajille kuin muillekin kuntalaisille heidän tarvitsemansa sosiaali-, ja terveydenhuollon palvelut.

Kaikkia alueen perheitä koskettaa käyttöön otettu /otettava Toimiva lapsi ja perhe toimintamallin mukainen Lapset puheeksi -keskustelu, jossa voimavarakeskeisesti huomioidaan palveluiden piirissä olevat perheet ja erityisesti lapset. Toimintamalli on ennaltaehkäisevä työkalu alueen ammattilaisten käyttöön.

Yhteystiedot ja lisätietoja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista saa Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän internet -sivuilta www.ras.fi.

4.2.1. Tapa toimia

Pääsääntöisesti maahanmuuttajat ovat normaalisti sosiaali- ja terveystieteiden piirissä. Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä hankkii tulkkipalvelut pääsääntöisesti Monetra Tulkkipalvelusta Oulusta. Poikkeuksena voidaan mainita seuraavat käytännöt:

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän aikuissosiaalityön tulostyöryhmässä vastaanotetaan omaehtoisesti ja itsenäisesti kuntaan muuttavat pakolaistaustaiset henkilöt kuntapaikalle. Vastaanottamisessa tarvitaan useiden viranomaisten yhteistyötä; sosiaalipalvelut, terveystieteiden, asuntotoimi, sivistystoimi, työ- ja elinkeinotoimisto, Kela.

Sosiaalityöntekijä antaa tilanteessa alkuvaiheen ohjauksen ja neuvonnan, laatii kotoutumissuunnitelmat yhdessä TE-toimiston virkailijan kanssa ja on käytettävissä moniammatilliseen yhteistyöhön. Palveluohjauksessa kiinnitetään erityistä huomiota vapaa-ajan toimintoihin ohjaamiseen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Mm. urheiluseuratoiminta on todettu hyväksi tueksi kotoutumisprosessissa, ja lasten urheiluharrastusten tukeminen auttaa asiakkaita kotoutumaan kotipaikkakunnalleen.

Myönteisen oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat:

Ensimmäinen tapaaminen on yleensä aikuissosiaalityössä, jossa ohjataan ja neuvotaan sosiaalitoimen ja terveystoimen sekä muiden palvelujen saannissa. Mikäli vastaanotettavana on suurempi ryhmä, on tarkoituksenmukaista järjestää ryhmäkohtaisia ohjaus- ja neuvontatilaisuuksia, jonne tilataan myös tulkki. Ohjaus- ja neuvontatyö on jatkuva prosessi ja ohjauksen luonne syvenee kotoutumisen edetessä. Sosiaalityöntekijä vastaa lapset puheeksi -keskustelun läpikäymisestä.

Kiintiöpakolaiset:

Tällä hetkellä seutukunnassa Siikajoen kunnalla on sopimus kiintiöpakolaisten vastaanotosta. Kiintiöpakolaisten vastaanotto vaatii tiivistä alkuvaiheen ohjausta niin käytännön asioissa (asumisen ohjaus) kuin muutoin yhteiskuntaan kotoutumisessa.

Paluumuuttajat:

Paluumuuttajat tavataan ensimmäisen kerran aikuissosiaalityössä ja annetaan alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta normaaleihin palveluihin.

Perheenyhdistämisen kautta tulleet:

Perheenyhdistämisen kautta tulleet ohjataan heti alkuvaiheessa terveystarkastuksiin. Terveystarkastuksessa on määritelty terveystarkastusten sisällöt. Jos perheessä on pieniä lapsia, tehdään terveystarkastukset yleensä neuvolapalveluissa. Muiden osalta ohjataan terveyskeskusvastaanotoille. Terveystarkastusten ja niiden tulosten jälkeen perheenyhdistämisen kautta tulleet ohjataan muiden maahanmuuttajien tapaan peruspalveluihin (päiväkoti, koulu, ammatilliset opinnot, suomen kielen kurssit, työkokeilu ym.).

Muut maahanmuuttajat:

Tällä hetkellä maahanmuuttajat saavat ensikäden tietoa, ohjausta ja neuvontaa siltä viranomaiselta, jonka luokse he ensimmäisenä menevät asioimaan. Sosiaaliset verkostot, ystävät, tuttavat, työyhteisöt ja erilaiset harrastustoimintaan liittyvät toiminnot ovat tärkeässä roolissa ohjauksen ja neuvonnan toteutumisessa. Raahen seutukunnassa ei ole keskitettyä maahanmuuttajille tarkoitettua infopistettä. Monikulttuurinen yhdistys Toivo ry auttaa maahanmuuttajia kotoutumisen alkuvaiheessa.

Kotoutumislain mukaisesti jokaisella kuntaan muuttavalla ulkomaalaisella on oikeus pyytää alkukartoitusta. TE-toimiston asiakkaille alkukartoitus käynnistetään te-toimiston toimesta, ja aikuissosiaalityö vastaa alkukartoituksesta niiden asiakkaiden kohdalla, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. TE-toimisto ja aikuissosiaalityö sopivat keskenään, kumpi järjestää alkukartoituksen sitä tarvitsevalle maahanmuuttajalle, joka ei ole TE-toimiston tai toimeentulotuen asiakas.

Maahanmuuttajatyötä aikuissosiaalityössä on mallinnettu ja aineisto on aikuissosiaalityön henkilöstön saatavilla.

4.2.2. Oleskelulupa määrittelee oikeutta sosiaaliturvaan

Kun henkilö muuttaa Suomesta ulkomaille tai ulkomailta Suomeen, Kela tekee päätöksen siitä, kuulutko Suomen sosiaaliturvan piiriin eli onko henkilöllä oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin. Päätöksen perustana on laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta. Mikäli maahanmuuttajalla ei ole Kela-korttia osoituksena Suomen sosiaaliturvan piiriin kuulumisesta, maksaa hän esimerkiksi terveydenhuollon hoidosta johtuvat todelliset kustannukset itse.

Pääsääntöisesti oleskelulupatyypin vaikutuksesta oikeuteen saada julkisia palveluita voidaan todeta seuraavaa:

Työntekijän oleskelulupa: Jos työsopimus on pitkäaikainen tai toistaiseksi voimassaoleva, on mahdollisuus saada oikeus sosiaaliturvaan. Työntekijä kattaa Suomessa asumisensa kustannukset pääasiassa palkkatuloillaan.

Opiskelijan oleskelulupa: Opiskelijoiden oleskelulupa on usein määräaikainen ja se on myönnetty opiskelun ajalle. Näin oikeutta sosiaaliturvaan ei yleensä synny. Opiskelija kattaa Suomessa asumisensa kustannukset pääsääntöisesti itse.

Oleskelulupa perhesiteen perusteella: Perheenkokoajan oleskeluluvasta riippuen perheenjäsenillä voi olla oikeus sosiaaliturvaan. Esimerkiksi pakolaistasuoksella olevan perheenkokoajan perheenjäsenillä on oikeus sosiaaliturvaan, eikä heihin sovelleta toimeentuloedellytystä, jos perhe on perustettu ennen perheenkokoajan Suomeen tuloa.

Paluumuuttajan oleskelulupa: Paluumuuttajat pääsevät Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Oleskelulupa ihmiskaupan uhrille: Ihmiskaupan uhrin pääsevät Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Oleskelulupa kansainvälisen suojelun perusteella: Kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan turvapaikkaa eli pakolaisasemaa, toissijaista suojelua ja humanitaarista suojelua. Kansainvälisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneella syntyy oikeus Suomen sosiaaliturvaan.

Lisätietoja www.migri.fi

4.3. Työ- ja elinkeinopalvelut

4.3.1. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto

Pohjois-Pohjanmaan TE- toimistossa maahanmuuttajien palveluita hoidetaan palvelulinjoilla, joita ovat 1) työnvälitys ja yrityspalvelut, 2) osaamisen kehittämispalvelut ja 3) tuetun työllistymisen palvelut. Palvelulinjoittain eriytyvällä asiakaspalvelulla varmistetaan henkilökohtaisen tarpeen mukainen palvelu ja eri palvelukanavien hyödyntäminen.

Asiakkaiden ohjautuminen palvelulinjoille tapahtuu TE-toimiston asiakkuustoiminnon kautta, jossa toteutetaan asiakkaan alkukartoitus. Maahanmuuttajien alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti asiakkaan osaamista, valmiuksia avoimille työmarkkinoille ja suomen kielen tasoa. Puutteellinen suomen kielen taito ei ole määräävä tekijä palvelulinjaa arviotaessa. Tarvittaessa asiakkuustoiminnon psykologit antavat lisäkonsultaatiota asiakkaan palvelutarpeen määrittelyssä.

Kotoutumislain mukainen alkukartoitus sisältää alkuhaastattelun, jossa selvitetään myös yleiset kotoutumisen valmiudet. Asiakkuustoiminnon asiantuntijat antavat kotoutujalle perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta sekä alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa. Tavoitteena on ohjata asiakas palvelulinjalle, joka parhaiten tukee asiakkaan työllistymistä ja kotoutumista.

Työnvälitys- ja yrityspalvelut - palvelulinja vastaa henkilöasiakkaista, joiden ammattitaito ja osaaminen mahdollistavat työllistymisen suoraan avoimille työmarkkinoille. Palvelulinja koordinoi yritys- ja työnantaja-asiakkaiden palveluita, seudullisia yrityspalveluita ja Yritys Suomi- palveluita sekä kansainvälisiä työnvälityspalveluita.

Kotoutujat, joilla on osaamisen ja koulutuksen perustella edellytykset sijoittua suoraan avoimille työmarkkinoille, ohjautuvat työnvälitys- ja yrityspalvelut -linjan asiakkaaksi. Asiakkaalle tarjottavia palveluita voivat olla esimerkiksi yrittäjyysneuvonta ja aloittavan yrittäjän palvelut.

Osaamisen kehittämispalvelut - palvelulinja vastaa henkilöasiakkaista, jotka tarvitsevat avoimille työmarkkinoille työllistyäkseen ammattitaidon parantamista tai tukea tavoitteiden ja vaihtoehtojen selvittämisessä.

Osaamisen kehittämisen palvelulinja koordinoi TE-toimiston kotouttamisasiota. Kotoutumista ja suomen kielen oppimista vahvistetaan tarjoamalla asiakkaille Opetushallituksen määräyksen mukaista kotoutumiskoulutusta. Tavoitteena on että asiakas ohjataan koulutukseen kotoutumissuunnitelman laatimisen jälkeen. Maahanmuuttajille hankittuun kotoutumiskoulutukseen sisältyy osaamisen lähtötason arviointi, jonka jälkeen asiakas etenee opinnoissaan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti joko peruspolkua, hitaasti etenevien polkua tai nopeaa oppimispolkua. Kotoutumiskoulutuksiin sisältyy mahdollisuus suomen kielen yleiseen kielitutkintoon.

Kotoutumiskoulutusten lisäksi maahanmuuttaja-asiakkaille tarjotaan uravalmennusta, työja koulutuskokeiluja sekä mahdollisuutta palkkatuettuun työhön. Maahanmuuttajat voivat myös hakeutua henkilökohtaisen koulutustarpeen ja soveltuvuuden mukaisesti työvoimakoulutuksena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen tai työttömyysturvalla tapahtuvaan omaehtoiseen koulutukseen.

Tuetun työllistymisen palvelut -palvelulinja vastaa henkilöasiakkaista, jotka tarvitsevat avoimille työmarkkinoille työllistyäkseen työkyvyn tutkimuksia ja arviointeja tai yksilöllistä tukea ja ohjausta työmarkkinavalmiuksiensa kehittämisessä.

Palvelulinja vastaa työvoiman palvelukeskus-toiminnasta (TYP). Lisäksi palvelulinja koordinoi ammatilliseen kuntoutukseen liittyvää yhteistyötä Kansaneläkelaitoksen ja vakuutuslaitosten kanssa sekä yhteistyötä kunnan sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Palvelulinjoilla voidaan hyödyntää suunnitelmien laatimisen yhteydessä tarvittaessa ulkopuolisten palvelun tarjoajien asiantuntija-arviointeja.

Asiakkaan kotoutumissuunnitelma laaditaan kaikilla palvelulinjalla. Asiakkaalla on oikeus suunnitelmaan, jos hän on työtön työnhakija tai toimeentulotuen saaja. Suunnitelman laatiminen käynnistetään viimeistään kahden viikon kuluttua asiakkuustoiminnon alkukartoituksesta. Ensimmäinen suunnitelma laaditaan enintään vuoden ajalle. Kunta ja TE-toimisto osallistuvat kotouttamissuunnitelman laatimiseen yhdessä. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä, jonka jälkeen asiakkaalle laaditaan tarvittaessa työllistymissuunnitelma.

Kotoutujat asioivat toimiston palvelulinjoilla pääsääntöisesti ajanvarauksella. Kotoutumisen asiantuntijoiden asiakaspalvelua annetaan joko kasvokkain tapahtuvana palveluna, mutta myös monikanavaisesti hyödyntämällä verkkoasiointia, puhelinpalveluja ja videoneuvotteluita.

4.3.2. Raahen seudun yrityspalvelut

Raahen seudun yrityspalvelut ovat myös maahanmuuttajien käytettävissä. Yrityspalvelut on alueen kuntien omistama organisaatio, jonka tarkoituksena on elinkeinoelämän kehittäminen ja yritysten toimintaedellytysten edistäminen. Palvelut ovat pääsääntöisesti käyttäjilleen maksuttomia. Yrityspalveluiden toiminnan keskeisimpiä osa-alueita ovat yritystoimintaa suunnittelevien ja aloittavien henkilöiden neuvonta, yritysten neuvonta erilaisissa rahoitustarpeissa ja julkisten tukien hakemisessa. Konkreettisia palveluita ovat esimerkiksi liikeidean arviointi, erilaisten lupien selvittäminen, rahoituksen kartoittaminen sekä yrityksen perustamiseen liittyvät toimenpiteet.

4.4. Lupa- ja rekisteriviranomaisten palvelut

Raahen seutukunnan paikallispoliisin palveluista vastaa Oulun poliisilaitos. Poliisin palveluihin kuuluvat päivystys- ja lupapalvelut. Trafi myöntää ajokortit. Maahanmuuttovirasto myöntää turvapaikkahakuasiat, passit ja työ- ja oleskeluluvat.

Pohjois-Suomen maistraatin Raahen yksikkö Raahessa palvelee kuntaan rekisteröinti - asioissa. Jos maahanmuuttaja asuu vakinaisesti (vähintään vuoden) Suomessa, tulee hänen rekisteröidä itsensä Suomessa asuvaksi. Rekisteröinti tapahtuu henkilökohtaisesti asioimalla paikallisessa maistraatissa. Maistraatti merkitsee henkilöstä mm. seuraavia tietoja Suomen väestötietojärjestelmään: nimi, syntymäaika, kansalaisuus, osoite ja perhesuhdetiedot. Rekisteröidessä asumistaan Suomeen tulee maistraatissa olla mukana passi ja voimassaoleva oleskelulupa. Rekisteröinnin yhteydessä asiakas saa henkilötunnuksen. Tilapäisesti Suomessa asuva ulkomaalainen voi saada henkilötunnuksen, jos hän tarvitsee sitä työskentelyyn, opiskeluun tai muuhun vastaavaan olosuhteeseen liittyvien velvollisuuksien tai oikeuksien toteuttamisen vuoksi. Tilapäisesti Suomessa asuvalle ei rekisteröidä kotikuntaa Suomessa eikä hän saa kotikuntaan liittyviä oikeuksia. Ulkomaisten asiakirjojen on oltava laillistettuja (Apostille tai Grand Legalisation), jotta niiden perusteella voidaan tehdä merkintöjä väestötietoihin.

4.5. Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti varhaiskasvatus on osa kulttuurisesti muutuvaan ja monimuotoista yhteiskuntaa. Kulttuurinen moninaisuus on voimavara. Lapsella on perusoikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen. Lisäksi varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on tärkeää, että lapsi toimii tasa-arvoisena ryhmän jäsenenä ja hänen sosiaalisia kontakteja sekä suomen kielen oppimista tuetaan. Kaikilla lapsilla on lakisääteinen oikeus varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tai vaihtoehtoisesti kotihoidontukeen tai yksityishoidontukeen. Raahen seutukunnassa varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa ja perhepäivähoidossa. Raahessa järjestetään myös leikkitoimintaa Ollinsaaren kaupunginosassa. Esiopetusta järjestetään sekä päiväkodeissa että koulujen yhteydessä olevissa esiopetusryhmissä.

Maahanmuuttajalapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa, noudatetaan samoja periaatteita, kuin kaikkien muidenkin lasten kohdalla (Esim. miten toimitaan lapsen sairastuessa; ilmoittaminen, kuka hoitaa jne.) Ensimmäisessä kohtaamisessa on usein mukana tulkki. Vanhemmille kerrotaan, että Suomessa varhaiskasvatus on hoito-, kasvatus- ja opetustoimintaa, joka perustuu varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta annettuihin lakeihin ja asetuksiin. Hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta vastaavat koulutetut henkilöt.

Varhaiskasvatuksella edistetään lasten kotoutumista. Maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatuksessa on erityisen tärkeää tiedottaa ja keskustella vanhempien kanssa suomalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteista ja periaatteista. Vanhempia kannustetaan ylläpitämään lapsen omaa äidinkieltä ja kerrotaan keinoista tukea kotona lapsen äidinkieltä ja siten luoda pohja toimivalle kaksikielisyydelle. Lasten taustat otetaan huomioon, vaikka esiopetuksessa toteutetaan esiopetuksen yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita. Lisäksi maahanmuuttajien esiopetuksella on erityistavoitteita, joihin pyritään paikallisten resurssien ja erilaisten ratkaisumallien rajoissa.

Maahanmuuttajalapset saavat varhaiskasvatuspaikan samoin perustein kuin suomalaisetkin lapset. Varhaiskasvatuksessa lapset oppivat suomen kieltä sekä perusasioita suomalaisista toimintatavoista ja kulttuurista. Samalla suomalaiset lapset saavat kontaktin kulttuurien moninaisuuteen.

Aktiivisen kaksikielisyyden rakentaminen maahanmuuttajalapsille on varhaiskasvatuksen erityisenä tavoitteena. Yhdessä vanhempien kanssa laaditaan lapsen yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetussuunnitelma, johon sisällytetään lapsen äidinkielen ja kulttuurin tukeminen. Äidinkielen osaaminen on välttämätöntä uuden kielen niin kuin kaiken muunkin oppimiselle ja omaksumiselle. Vanhempia kannustetaan puhumaan lapselle aina omaa äidinkieltään. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lasta ohjataan ja autetaan suomen kielen oppimiseen, omaksumiseen ja käyttämiseen. Tarvittaessa perhettä tuetaan eri yhteistyötahojen, kuten neuvolan, sosiaalipalvelujen ym. kanssa. Yhteistyössä vanhempien kanssa edistetään lapsen kulttuuriperinteen jatkumista ja tuetaan lapsen mahdollisuutta ilmentää omaa kulttuuritaustaansa varhaiskasvatuksessa.

Seutukunnan varhaiskasvatuspalveluista löytyy lisätietoja seuraavista linkeistä:

<http://www.pyhajoki.fi/>

<http://www.raahe.fi/>

<http://www.siikajoki.fi/>

4.6. Peruskoulut ja oppilashuolto

Oppilashuolto on lakisääteistä ja jokaisella oppilaalla on oikeus oppilashuoltoon. Oppilashuolto on osa koulun toimintaa. Toiminnan tarkoituksena on huolehtia oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Oppilashuollon tavoitteena on turvallisen ja terveen oppimis- ja työympäristön luominen sekä mielenterveyttä suojaavien tekijöiden edistäminen. Sen tavoitteena on myös ehkäistä syrjäytymistä ja edistää työyhteisön hyvinvointia.

Oppilashuollolla varmistetaan kaikille tasavertainen oppimisen mahdollisuus. Sen avulla edistetään oppilaiden tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä edistetään välittämisen ja myönteisen vuorovaikutuksen kulttuuria koulu yhteisössä. Oppilashuollon avulla pyritään ehkäisemään ja tunnistamaan oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia sekä muita ongelmia riittävän ajoissa sekä puuttumaan niihin.

Oppilashuolto sisältää kouluterveydenhuollon, koulukuljetukset, kouluruokailun, oppilaanohjauksen, oppilashuoltoryhmien toiminnan sekä koulukuraattorien ja koulupsykologin palvelut.

Oppilashuoltoryhmä on ennen kaikkea moniammatillinen, konsultoiva ja neuvoa antava ryhmä. Jokaisella koululla toimii oppilashuoltoryhmä, johon kuuluu esimerkiksi rehtori, erityisopettaja, oppilasta opettava opettaja, kouluterveydenhoitaja, opinto-ohjaaja, koulupsykologi ja -kuraattori sekä tarpeen mukaan muita erityistyöntekijöitä. Oppilashuoltoryhmien jäsenet toimivat tiiviissä yhteistyössä vanhempien kanssa. Pulmallisissa tilanteissa laaditaan suunnitelma yhdessä vanhempien kanssa tarvittavan avun antamisesta sekä seuranta- ja vastuunettelyistä. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden tukemiseen siirtymävaiheissa. Tällaisia ovat mm. peruskoulun aloittaminen, yläluokille siirtyminen ja toisen asteen koulutukseen siirtyminen.

4.6.1. Valmistava opetus

Valmistava esiopetus

Valmistava esiopetusryhmä maahanmuuttajalapsille toimii pääsääntöisesti koulun yhteydessä. Valmistava esiopetuksen ryhmä toimii yhteistyössä suomalaisten esiopetusryhmien kanssa. Esiopetuksen luonne mahdollistaa täydellisen integraation ja luonnollisen kanssakäymisen. Tavoitteena on monikulttuurisuuteen kasvaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Lisäksi integroidut opetusryhmät mahdollistavat joustavan koulun aloittamisen. Maahanmuuttajalapsille laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma.

Opetuksen lähtökohtana on valmistavan opetuksen opetussuunnitelma sekä esiopetuksen opetussuunnitelma. Toiminta valmistavassa esiopetuksessa edellyttää yhteistyötä perheiden, päiväkodin sekä koulun kanssa. Valmistavan esiopetuksen tavoitteena on sosiaalisten taitojen sekä kielellisten valmiuksien kehittäminen. Valmistavan esiopetuksen aikana lapsen kielellisen kehityksen taso testataan (esim. Kettu-testi). S2-opetuksen tulee olla hyvin toiminnallista. Valmistavan esiopetuksen vastuhenkilöinä toimivat valmistavan esiopetusluokan opettaja, esiopetuksen opettaja sekä S2-opettaja.

Valmistava opetus kouluikäisille

Valmistavaa opetusta järjestetään mmt-lapsille heidän saapuessa paikkakunnalle ilman suomalaista koulutaustaa tai suomen kielen valmiuksia. Valmistavan opetuksen tavoitteena on opettaa lapselle suomen kielen taito tasolle A 1.3.- A.2.1. (eurooppalainen kielen taitotaso standardi) ja perehdyttää lapset suomalaiseen kulttuuriin.

Valmistavan opetuksen ryhmiä perustetaan/lakkautetaan tarpeen mukaan. Ryhmäkoon ihanteena pidetään 8 oppilasta ja maksimiryhmäkoko on 10 oppilasta. Ryhmän voi perustaa vaikka yhtä oppilasta varten.

Valmistavan opetuksen ryhmän opetus on yksilöllistä ja toteutetaan oppilaan henkilökohtaisen oppimissuunnitelman mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat, oppilaan ikä ja kehitystaso, oppimistaustat sekä opiskelunvalmiudet. Opettaja eriyttää opetustaan kunkin oppilaan ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti

Valmistavaa opetusta annetaan pääsääntöisesti 900/1000 tuntia, mutta aika on yksilöllisesti joustava. Oppilaan taitotasosta riippuen valmistava opetus voi kestää jopa kaksi vuotta tai vastaavasti oppilas voi siirtyä yleisopetukseen myös aiemmin omien valmiuksiensa mukaan. Oppilaan kotoutumisen ja hyvinvoinnin kannalta oleellista on yhteistyö kaikkien niiden tahojen kesken, jotka vaikuttavat mmt-oppilaan koulunkäyntiin. Yhteistyötahoja ovat opetushenkilökunnan lisäksi esim. vastaanottokeskuksen henkilökunta, kunnan sosiaalitoimi sekä terveydenhoitajat.

Valmistavan opetuksen integrointi suomalaisiin yleisopetuksen ryhmiin aloitetaan opiskelun alkuvaiheessa. Integroinnit aloitetaan pääasiallisesti taito- ja taideaineissa ja mahdollisimman pian myös niissä aineissa, joissa oppilaalla on vahva aikaisempi tietopohja kuten esim. vieraassa kielessä tai matematiikassa.

4.6.1. Perusopetus

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas jatkaa koulunkäyntiä pääsääntöisesti lähikoulussa. Oppilaat saavat suomi toisena kielenä -opetusta ja tukiopetusta. Muut tunnit opiskellaan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

Oppivelvollisuusikäisellä maahanmuuttajalla on oikeus samaan perusopetukseen kuin suomalaisillakin. Perusopetukseen sisältyvät monipuoliset erityisopetuspalvelut sekä oppilashuollon palvelut. Lain mukaan opinnoissa tilapäisesti jälkeen jääneille tai muuten erityistä tukea tarvitseville tulee antaa tukiopetusta. Tämä koskee myös maahanmuuttajaoppilasta. Vieraskielisten oppilaiden opetukseen voidaan hakea erillistä valtionavustusta.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetuksessa on keskeistä oppilaan hyvinvointi, suomen kielen oppiminen, kodin ja koulun välinen yhteistyö sekä tarvittaessa opiskeluvalmiuksien parantaminen niin, että oppilas menestyy jatko-opinnoissaan.

Opetus suunnitellaan oppilaan kieli-, koulu- ja oppimistaustan pohjalta. Oppilaat saavat suomi toisena kielenä -opetusta ja tarvittaessa tukiopetusta. Maahanmuuttajaoppilas ei ole erityisen tuen oppilas kielitaitonsa, koulu- tai kulttuuritaustansa perusteella. Nämä seikat kuitenkin otetaan huomioon kouluarjessa ja opetuksen sisältöjä suunniteltaessa mm. henkilökohtaisissa opimissuunnitelmissa, arvioinnissa ja koetehtävissä.

Muilta osin maahanmuuttajaoppilaat osallistuvat perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisen työskentelyyn ja heitä koskevat samat käytännöt kuin muitakin oppilaita. Koulujen kerhotyön kautta voidaan maahanmuuttajaoppilaiden koulunkäyntiä ja oppimista tukea.

Vähemmistöuskontojen ja elämänskatsomustiedon opetusta järjestetään, jos vähintään kolme opetukseen oikeutettua asuu saman kunnan alueella. Oppilaille voidaan järjestää oman kielen opetusta tarpeen mukaan.

Suomi toisena kielenä -opetus

Oppilaille, joiden äidinkieli ei ole suomi, opetetaan suomea toisena kielenä joko kokonaan tai osittain äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän sijaan. Suomi toisena kielenä -oppimäärä eroaa tavoitteiltaan ja sisällöiltään suomi äidinkielenä oppimäärästä. Suomi toisena kielenä -opetuksen keskeinen tavoite on, että oppilas saavuttaa perusopetuksen loppuun mennessä mahdollisimman hyvän suomen kielen taidon kaikilla kielitaidon osa-alueilla, pystyy opiskelemaan täysipainoisesti kaikkia perusopetuksen oppiaineita ja että hänen on mahdollista jatkaa opintojaan perusopetuksen jälkeen.

Suomi toisena kielenä -oppitunnit on tarkoituksenmukaista pitää suomi äidinkielenä tuntien aikana, jolloin näiden aineiden viikkotuntimäärä on sama. Tarvittaessa opetus voidaan järjestää myös muina lukujärjestykseen sopivina aikoina.

Suomi toisena kielenä -oppisisällöt ja arviointiin liittyvät taitotasot sisältyvät Raahen kaupungin monikulttuurisuustaitojen kehittämistyöryhmän laatimaan oppaaseen Ensiapupakki maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opettamiseen.

http://www.raahe.fi/opetuksen_ja_koulunkaynnin_tuki/maahanmuuttajaopetus

4.7. Oppilaitokset

4.7.1. Toisen asteen ammatilliset oppilaitokset ja aikuisopetus

Koulutuskeskus Brahe (Raahen koulutuskuntayhtymä) tarjoaa yhteiskunnan ja työelämän tarpeita ja kehitystä vastaavaa laadukasta toisen asteen perus- ja lisäkoulutusta sekä siihen liittyvää työ-, palvelu- ja kehittämistoimintaa. Koulutuskeskus Braheen kuuluvat Raahen ammattiopisto, Lybeckerin opisto ja Ruukin maaseutuopisto. Opiskelijaksi hakeudutaan yhteisvalinnan tai jatkuvan haun kautta. Jatkuva haku on koko ajan avoinna Brahen nettisivuilla, www.raahenedu.fi. Koulutuskeskus Brahen koulutustarjonnassa on paljon eri alojen perustutkintoja, ammatti- ja erikoisammattitutkintoja sekä lyhytkurssitoimintaa. Koulutuksiin voi hakeutua kaiken ikäiset henkilöt. Kaikki tutkinnot on mahdollista suorittaa myös oppisopimusmuotoisena.

Kansainvälisyys Koulutuskeskus Brahessa on jatkuvaa toimintaa. Tavoitteena on kouluttaa ammattilaisia, joilla on hyvän ammattitaidon lisäksi valmiudet toimia kansainvälisessä ympäristössä. Toiminta sisältää opiskelija- ja asiantuntijaliikkuvuutta, projektitoimintaa sekä kieli- ja kulttuuriopintoja.

Päästäkseen opiskelemaan maahanmuuttajataustaiset henkilöt käyvät läpi kielitaidon kartoituksen, jossa arvioidaan heidän edellytyksiään suorittaa tutkinto suomen kielellä. Täydellistä suomen kielen taitoa ei opiskelujen aloitusvaiheessa vaadita. Kotoutumisen tueksi maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille tarjotaan viikoittain suomen kielen opetusta. Maahanmuuttajilla on mahdollisuus hakeutua myös ns. valma-koulutukseen, joka on myös maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen valmistavaa koulutusta. Valma-koulutus toimii Raahen ammattiopistossa.

Raahen Porvari- ja Kauppakouluun hakeudutaan yhteishaun kautta. Porvari- ja kauppakoulussa opiskellaan liiketaloutta ja tietojenkäsittelyä. Koulussa opiskelee vuosittain muutamia maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita, joiden kielitaitoa testataan haastattelemalla. Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat ovat integroituna normaaleihin luokkiin, ja tarpeen mukaan heille tarjotaan suomen kielen opetusta ylimääräisenä kurssina.

Ruukin maaseutuopistossa voi suorittaa kolmivuotisen maatalousalan, hevostalouden perustutkinnon, joka antaa valmiudet toimia alalla yrittäjänä tai työntekijänä sekä luonto- ja ympäristöalan perustutkinnon. Koulutusohjelmia on kolme: maatilatalouden koulutusohjelmasta valmistuvien tutkintonimike on maaseutuyrittäjä, hevostalouden koulutusohjelmasta valmistuu hevostenhoitajia, luontoalalta, joka on riistapainotteinen, valmistuu luonto-ohjaajia. Luontoalankoulutus on vain aikuiskoulutuksena. Maaseutuopisto kouluttaa myös ratsastuksenohjaajia. Ruukin maaseutuopistossa on myös maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen valmistavaa koulutusta. Koulutus kestää yhden lukuvuoden. Ammatilliseen koulutukseen valmistava opetus on tarkoitettu maahanmuuttajille, jotka haluavat opiskella suomen kieltä ja saada tietoa ammateista ja jotka tarvitsevat valmennusta tulevaan opiskelu- ja työelämään. Valmistavan opetuksen jälkeen opiskelijat ohjautuvat usein ammatillisiin opintoihin mm. Koulutuskeskus Braheen.

Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto on perustettu vuonna 1951. Kesäyliopisto tarjoaa koulutuspalveluja eri asiakasryhmille. Pääosa opetuksesta on avointa yliopisto-opetusta ja ammatillista täydennyskoulutusta, joiden lisäksi järjestetään valmentavia ja harrastustavoitteisia kursseja. Ohjelmistoon sisältyy myös erilaisia yleisötillaisuuksia. Kesäyliopiston opetus on pääsääntöisesti kaikille avointa aikaisemmasta pohjakoulutuksesta tai iästä riippumatta.

4.7.2. Ammattikorkeakoulu

Raahen kaupunki, Koulutuskeskus Brahe sekä Kauppamari aloittivat yhdessä yrityskumppaneiden kanssa syksyllä 2016 selvitystyön Raahen seutukunnan osaajatarpeesta. Selvityksessä kerättiin tieto rakennus-, kone- ja metallialan koulutustarpeista, ennuste tulevien vuosien osaajatarpeesta sekä sitoutumisesta koulutukseen.

Selvityksen mukaan koulutuksen sijaintipaikkakunta Raahessa nähtiin merkityksellisenä sekä yritysten että henkilöstön sitoutumisen näkökulmasta ja monimuotokoulutuksen nähtiin tuovan joustavuutta, varsinkin työn ohessa suoritettavaan opiskeluun.

Ammattikorkeayhteistyö on käynnistetty tuloksellisesti yhdessä Kajaanin Ammattikorkeakoulun kanssa kouluttamalla rakennusalan osaajia. Myös konetekniikan insinöörien koulutus alkaa 1.1.2019.

4.7.3. Vapaa sivistystyö

Raahe-opisto on kansalaisopisto, joka tarjoaa monenlaisia harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille. Opiston osallistumismaksut ovat edulliset ja osa kursseista on maksuttomia. Opetus ei ole tutkintotavoitteista, joten kurssien ilmapiiri on rentoa ja aina on aikaa myös keskusteluille. Kurssit ovat ns. matalan kynnyksen kursseja, joihin ei ole pääsyvaatimuksia. Opiston kurssivalikoimaan kuuluu taideaineiden, kädentaitojen ja musiikin kursseja, kieli- ja kirjoittajakursseja, kotitalouden, liikunnan ja tietotekniikan kursseja sekä keskustelukursseja. Raahe-opisto. Raahe-opiston kursseilla opiskelun ohella tärkeänä elementtinä on sosiaalisuus. Kurssien ilmapiiri on mukava, jossa on helppo tutustua muiden kurssilaisten kanssa. Raahe-opiston kurssit ovat myös erinomaisia kotoutumisen edistäjiä.

Ruukin Kansalaisopisto tarjoaa oppimisen ja kehittymisen mahdollisuuksia kaikille ikäryhmille kaikilla Siikajoen kunnan kylillä yhteistyössä kunnan koulujen, seutukunnan koulujen, kunnan kulttuuritoimen, vapaa-aikatoimen ja kolmannen sektorin kanssa.

4.8. Liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotyö

4.8.1. Liikuntatoimi

Kuntien liikuntapalveluissa järjestetään yhteistyössä eri tahojen kanssa monipuolista ja virikkeellistä liikuntatoimintaa kaikille kuntalaisille. Kuntien vahvuutena ovat aktiiviset urheilu- ja nuorisjärjestöt, jotka elävöittävät vapaa-ajantoimintaa tarjoten palveluja kaikille kuntalaisille. Kunnissa on hyvät sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuudet, harrastusmahdollisuuksien kirjo on laaja. Liikuntatoimi järjestää leirejä, retkiä, kursseja ja tapahtumia. Tavoitteena on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia tutustua uusiin ympäristöihin ja ihmisiin sekä kokea elämyksiä monipuolisten toimintojen avulla. Vapaaaikatoimen tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat kunnan eri hallintokunnat sekä muut liikunnan parissa toimivat yhteisöt ja yksityishenkilöt.

4.8.2. Kulttuuri

Kulttuurin saavutettavuus kuuluu kaikille kuntalaisille ja virkistää mieltä joko itse tehden ja harrastaen tai nauttimalla toisten tuotoksista. Taide- ja kulttuuriharrastukset vaikuttavat myönteisesti ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin ja edesauttavat kaksisuuntaista kotoutumista ja sosiaalista verkostoitumista.

Raahen runsaasta kulttuuritarjonnasta saa lisätietoja nettisivuilta <http://www.kulttuuriraahe.fi/>. Raahen kulttuuritarjontaa leimaa taidenäyttelyt, tapahtumat, juhlat, teatterit ja luentotilaisuudet. Kulttuuritarjonnan keskeisenä toimipaikkana toimii Kauppaporvarin kulttuuri- ja kongressitilat kaupungin keskustassa.

Pyhäjoella kulttuuria tuodaan usein lähelle asukkaita matalan kynnyksen periaatteella.

Kulttuuripuoli tekee tiivistä yhteistyötä mm. oman kunnan sisällä, järjestöjen, naapurikuntien ja useiden yksityishenkilöiden kanssa. Erilaisia kulttuuritapahtumia järjestetään pitkin vuotta.

Siikajoen kulttuuritoimi järjestää vuosittain konsertteja, juhlia ja erilaisia tilaisuuksia eri puolilla kuntaa. Yhteistyö seurakunnan ja yhdistysten kanssa on luonteva osa kulttuuritoimen tehtäväkenttää. Kulttuuritoimi toimii Ruukin kansalaisopiston alaisuudessa.

4.8.3. Nuorisotyö

Nuorisotoimen kohderyhmää ovat kaikki kunnissa asuvat alle 29-vuotiaat nuoret. Pyhäjoella toimii vapaa-aikatoimi, joka järjestää toimintaa kaikenikäisille, ei pelkästään nuorille. Siikajoen nuoriso- ja vapaa-aikatoimi ja Raahen kaupungin nuorisotoimi tuottavat toimintaa mainituissa kunnissa asuville nuorille.

Nuorisotoimien ensisijaisena tehtävänä on huolehtia nuorisolain toteutumisesta kunnissa. Lain lähtökohtana on parantaa kaikkien nuorten kasvu- ja elinoloja. Edesauttaa nuoren vaikuttamismahdollisuuksia, osallisuutta sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassamme. Tukea nuorten itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä, harrastamista ja toimintaa sekä kehittää niihin liittyvien tietojen ja taitojen oppimista sekä edistää kaikkien nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä niiden oikeuksien toteutumista.

Lähtökohtana tavoitteisiin pääsemisessä on yhteisvastuu, kansainvälisyys, kulttuurien moninaisuus, kestävä kehitys, terveiden elämäntapojen, ympäristön ja elämän kunnioittaminen ja monialainen yhteistyö.

Nuorisotoimen tavoitteena on saada maahanmuuttaja nuoret kotoutettua ja tarjota matala kynnys nuorisotoimen palveluiden pariin pääsemiseen, tukea sosiaalisen verkoston vahvistumista ja pääsyä osaksi kantaväestöä sekä suomalaista yhteiskuntaa.

Seutukunnallisesti kaikkien kuntien peruslähtökohtana on tarjota nuorisotoimen peruspalveluja tasavertaisesti kantaväestölle sekä maahan muuttaneille nuorille, riippumatta kansalaisuudesta, omasta elämäkatsomuksesta tai uskonnosta. Toiminnassa pyritään pääsääntöisesti maksuttomuuteen, mutta mikäli retkistä tai tapahtumista peritään maksu, se pyritään pitämään kohtuullisena. Näin mahdollistetaan toimintaan osallistuminen myös pienituloisille tasapuolisesti. Toiminta ja tapahtumat ovat aina syrjinnästä ja rasismista vapaita.

Yhteistyötä tapahtuu myös kolmannen sektorin kanssa. Toimintaa markkinoidaan suoraan maahanmuuttajille ja muille heidän kanssaan toimijoille. Kunnissa on myös kohdennettuja palveluja maahanmuuttajille, jotka ovat tarkoitettu kaikenikäisille, ei pelkästään nuorille.

Raahen kaupungin nuorisotoimessa on esimerkiksi vakiintuneena tapahtumana vuosittain toukokuussa kansainvälinen perhepäivä kaupunginlahden liikennepuistossa, yhteistyössä Raahen seurakunnan kanssa.

4.9. Erityispalvelut

Oulun kidutettujen kuntoutuspalvelut on Oulun Diakonissalaitoksen (www.odl.fi) palvelu, jossa palveluja tarjotaan Pohjois-Suomen kunnissa ja vastaanottokeskuksissa asuville kidutuksen uhreiksi joutuneille maahanmuuttajille, turvapaikanhakijoille ja pakolaisille. Tavoitteena on myös edistää kidutettujen auttamiseen liittyvän tieto-taidon siirtymistä terveydenhuollon piiriin. Palvelumuotoina käytetään tutkimus-, arviointi-, konsultaatio- ja kuntoutuspalveluita kidutetuille sekä heidän perheilleen. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille tarjotaan konsultointipalveluja. Hoitoon tullaan erillisen lähetteen kautta. Asiakkaiksi otetaan yli 16-vuotiaita nuoria ja aikuisia, joilla on takanaan henkilökohtainen

kidutuskokemus tai siihen verrattava traumatisoituminen. Asiakkaat tavataan yksilövastaanotolla tai yhdessä perheen kanssa. Tapaamisissa käytetään ammattitulkkeja.

Raahen Ensi- ja turvakoti järjestää monia lapsiperheiden palveluja. Ensikoti auttaa, tukee ja ohjaa vanhempia elämisen alkuun pienen lapsen kanssa. Turvakoti tarjoaa tilapäisen suojapaikan fyysisen tai henkisen perhe- tai lähisuhdeväkivallan kohteiksi tai uhatuksi joutuneille lapsille ja aikuisille. Ensi- ja turvakodin tapaamispaikassa järjestetään valvottuja lasten tapaamisia, tukihenkilötoimintaa asiakkaille ja unikoulua. Tenavatupa tarjoaa tilapäishoitoa alle 10-vuotiaille lapsille pientä maksua vastaan.

5. Kolmas sektori

Maahanmuuttajien kotoutumisessa keskeisessä roolissa ovat alueella toimivat yhdistykset ja hankkeet. Ne tarjoavat kontakteja, mielekästä tekemistä, suomen kielen oppimista, vapaa-ajan toimintaa ja sosiaalista verkostoa kuntalaisten arkeen. Kuntien nettisivuilta saa ajantasaista tietoa kuntien aktiivisesta järjestö- ja yhdistystoiminnasta sekä hanketoiminnasta. Kaikkien yhdistysten, järjestöjen ja hankkeiden tekemä työ maahanmuuttajien parissa on arvokasta ja sitä pyritään viranomaistyössä tukemaan.

Raahen kaupunki, Hanketoiminnan ja kehittämisen yksikkö toteuttaa kahta maahanmuuttaja-hanketta Raahen seutukunnan alueella.

Hyvä alku Raahessa -hanke on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen rahoittama hanke ja toteutusaika on 1.2.2016-31.1.2019. Hankkeen tavoitteena on edistää maahanmuuttajien sosiaalista osallisuutta sekä kotoutumista. Hankkeessa myös koordinoidaan Raahen seudun kaikki maahanmuuttotyötä tekevät toimijat ja palvelut, toiminnat ja tapahtumat sekä kartoitetaan maahanmuuttajien liikkuminen palveluissa. Lisäksi hanke lisää keskeisten toimijoiden tiedonsaantia. Verkostot ovat mukana kehittämistyössä. Palveluohjaus tapahtuu molempiin suuntiin. Hanke toteuttaa matalan kynnyksen kohtaamispaikassa erilaisia, tapahtumia, koulutuksia ja infoja. Lisäksi annetaan alkuvaiheen neuvontaa ja ohjauspalvelua.

Työnoste Raahessa -hanke on Hämeen ELY-keskuksen rahoittama. Toteutusaika on 1.8.2017-31.12.2019. Hankkeen tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumisprosessia, työllistymisedellytyksiä ja työllistymistä. Hanke kehittää uusia toiminta- ja koulutusmalleja sekä kokoaa maahanmuuttajien työllistymistä tukevan verkoston. Kohderyhmänä on Raahen seutukunnalla asuvat maahanmuuttajat, joilla on kehitettävää suomen kielen taidoissa, tarvitsevat tukea työllistykseen tai löytääkseen koulutuspolun. Välillisiä kohderyhmiä ovat yritykset, viranomaiset, oppilaitokset ja kolmas sektori. Hanke tarjoaa maahanmuuttajille mm. urasuunnittelua, työuramentorointia, koulutuksia ja muita aktivointitoimenpiteitä yksilöllisesti. Hanke tarjoaa yrityksille asiakaskohtaisesti ja yrityksen kanssa yhteistyössä sovittuja tukitoimenpiteitä. Yrityksissä tehdään myös kartoituksia ja selvityksiä osaamis- ja kielitaitovaatimuksista.

Raahen seudun monikulttuurinen yhdistys Toivon tehtävänä on toimia monikulttuurisen työn esille nostajana ja järjestökentän maahanmuuttajanäkökulman esille tuojana. Toivo ry:n tavoitteena on auttaa erityisesti vasta kuntaan tulleita maahanmuuttajia kotoutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan, auttaa maahanmuuttajia työllistymään, kehittää suvaitsevaisuutta ja vuorovaikutusta maahanmuuttajien ja suomalaisten välillä sekä luoda yhteistyöverkostoa maahanmuuttajatyön kentälle. Lisäksi Toivo ry tukee maahanmuuttajia ja heidän perheitä. Toivo järjestää erilaisia kotoutumistoimintoja, joiden tavoitteena on maahanmuuttajien kotouttaminen, hyvinvoinnin vahvistaminen ja lasten harrastustoiminnan kehittäminen. Yhdistys järjestää myös opinto- ja kurssitoimintaa, kokoontumisia, kerhoja ja harrastusryhmiä sekä erilaisia tapahtumia ja konsertteja, ryhmä- ja kuorovierailuja Venäjältä ja Suomesta. Tärkeänä työmuotona on kulttuuri ja taide. Yhdistyksen puheenjohtajana toimii Ekaterina Zon ja varapuheenjohtajana Anna Virtanen.

Toivo ry:stä saa lisätietoja nettisivuilta:
<https://sites.google.com/site/raahentoivory/home>.

5.1. Uskonnolliset yhteisöt

Uskonnolliset yhteisöt toimivat maahanmuuttajille tärkeänä kotoutumisen tukipilarina. Maahanmuuttajat verkostoituvat uskonnollisiin yhteisöihin hyvin itsenäisesti. Raahen seutukunnassa viranomaisyhteistyössä toimii aktiivisimmin mukana Suomen evankelisluterilaisen kirkon Raahen seurakunta. Raahen seurakunta on noin 26 000 jäsenen evankelisluterilainen yhteisö Pohjois-Pohjanmaalla. Seurakunnallinen elämä jakaantuu kuuteen toiminnalliseen alueeseen jotka ovat Raahe, Pattijoki, Saloinen, Ruukki, Siikajoki ja Vihanti. Raahen seurakunta huomioi toiminnassaan maahanmuuttajat ja kutsuvat heitä toimintaansa mukaan uskonnollisesta vakaumuksesta riippumatta kaikissa seurakunnan työmuodoissa. Muita toimijoita ovat mm. Raahen helluntaiseurakunta ja Raahen vapaaseurakunta.

5.2. Urheiluseurat

Urheiluseuratoiminta on yksi tärkeimmistä kotoutumista edistävästä toiminnoista. Vapaa-ajan toimintojen kautta kiinnitytään paikallisiin yhteisöihin, opitaan kieltä ja kotoudutaan monikulttuuriseen Suomeen. Mm. jalkapalloharrastus on todettu hyväksi keinoksi lähestyä kantaväestöä, saada mielekästä tekemistä ja tukea kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille ja terveydelle. Kaikessa yhteistyössä maahanmuuttajien kanssa tulisi huomioida ohjaus vapaa-ajan toimintoihin. Lisätietoa urheiluseurojen toiminnasta kuntien nettisivuilta: www.raahe.fi, www.siikajoki.fi, www.pyhajoki.fi.

6. Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet

6.1. Kotouttamistyön strateginen tavoite

Maahanmuuttajatyön keskeiseksi strategiseksi tavoitteeksi asetetaan:

Maahanmuuttajan kotoutuminen monikulttuuriseen Raahen seutukuntaan, työhön, opiskeluun ja muihin merkityksellisiin sosiaalisiin verkostoihin.

6.2. Toimenpiteet vuosina 2017 - 2020

Keinot ja vastuutahot tavoitteen saavuttamiseksi:

Keinot	Mitä tehdään, vastuutahot
1. Perustetaan seutukunnallinen kotouttamistyötä koordinoiva työryhmä, jonka tavoitteena on jakaa maahanmuuttajiin liittyvää alueellista tietoa ja vastaa kotouttamisohjelman päivittämisestä.	Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän johtaja nimeää työryhmän kuntien esityksestä. Ryhmä kokoontuu vähintään vuosittain.
2. Lasten ja nuorten kotouttamista ja sosiaalista elämää tuetaan ja vahvistetaan.	Toimiva lapsi ja perhe -toimintamalli

3. Saumaton opinpolku opiskelijoille	Olemassa oleva oppilaitosyhteistyö maahanmuuttajat huomioiden. Vastuuhenkilönä kotouttamistyöryhmän opetuksesta ja koulutuksesta vastaava henkilö.
4. Maahanmuuttajien osallisuus	Toivo ry tarjoaa maahanmuuttajille tukea ja apua käytännön arkielämään ja lisäksi matalan kynnyksen kohtaamispaikan ja suomen kielen opetusta. Viranomaistahot ohjaavat tahoillaan maahanmuuttajia 3. sektorin toimintoihin mukaan. Maahanmuuttajaperheet mukana Lapset puheeksi -toimintamallissa.
5. Etnisen syrjinnän ja rasismien vastainen toiminta	Toivo ry:n toiminta kokonaisuudessaan tähtää etnisen syrjinnän ja rasismien vastaiseen toimintaan. Viranomaistahot tekevät työtä vaikuttamalla asenteisiin ja tiedottamalla. Koulut ja oppilaitokset huomioivat etnisen syrjinnän ja rasismien vastaisen toiminnan opetussuunnitelmissaan ja viettämällä rasismien vastaista viikkoa. Nuorisotyö viettää toiminnassaan rasismien vastaista viikkoa.
6. Yhdenvertaisuus	Yhdenvertaisuuslaki (21/2004) huomioidaan kaikessa viranomaistoiminnassa.
7. InfoFinland-verkkosivuston käyttö	Hanhikivi-jatkoyhteyshanke koordinoi alueiden InfoFinland-sivujen tekemistä ja järjesti käyttäjäkoulutusta alueella yhteistyössä järjestelmää hallinnoivan Helsingin kaupungin kanssa. Hanke kehitti yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa InfoFinland-sivustoa. Sopimus on voimassa vuoteen 2020 saakka. InfoFinland-sivusto palvelee kaikkia alueen maahanmuuttajia maahantulositystä riippumatta.
8. Sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä	Kukin kunta laatii ja päivittää tarvittaessa sopimuksen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä .

7. Arviointi ja seuranta

Raahen seutukunnan kotouttamisohjelman arvioinnista ja seurannasta vastaa kotouttamistyöryhmä. Kotouttamisohjelmaa tarkistetaan jokaisen valtuustokauden aikana. Tällöin arvioidaan tehtyä työtä, linjataan alueen kotouttamistyötä uudelleen ja tarkistetaan miten ohjelmassa esitetyt toimenpide-ehdotukset ovat toteutuneet.

8. Kotouttamistyön resursointi

Kunnat, Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä, muut viranomaiset ja toimijat huolehtivat kukin osaltaan, että kotouttamistyöhön liittyvä resursointi on asianmukaisesti hoidettu. Resursseja arvioidaan ja suunnitellaan vuosittain talousarvioita tehdessä ja maahanmuuttajien määrän mukaisesti resursseja kohdennetaan maahanmuuttajatyöhön.